

TOIMINTATAPAMME – CODE OF CONDUCT

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Hyväksytty Jyväskylän yliopiston hallituksen kokouksessa 10.12.2021

Sisällys

Rehtorin tervehdys lukijalle	3
Tarkoitus ja soveltamisala	4
Yliopistoyhteisömme	4
Hyvinvoiva, turvallinen ja yhdenvertainen yliopistoyhteisö	4
Hyvä tieteellinen käytäntö	5
Hyvät opetus- ja opiskelukäytännöt	6
Kumppanuudet ja sidosryhmät	6
Hyvä hallinto ja eturistiriitojen tunnistaminen	6
Resurssiviisas yliopisto	7
Tietoturva ja tietosuojat	7
Toiminta huolta herättävissä tilanteissa	7

Rehtorin tervehdys lukijalle

Yliopistoyhteisömme jäsenten JYU-identiteetti rakentuu kansainvälisen sivistysyliopistomme perinteeseen. Erilaisuuden, monipuolisen osaamisen ja yhteenkuuluvuuden arvostaminen ovat yhteisömme ja toimintamme ydin. Yliopistoyhteisömme jäsenet ovat aktiivisia ja vastuullisia sekä yhteiskunnallisesti vaikuttavia.

Yliopistomme arvot avoimuus, luottamus, laatu ja eettisyys ovat toimintakulttuurimme ja toimintatapojemme perusta. Toimintatavat antavat meille yhteiset pelisäännöt, jotka tukevat päätöksentekoamme niin arjen pienissä kuin suuremmissakin päätöksissä. Ne kuvaavat yhteisömme tapaa toimia erilaisissa tilanteissa: opiskelukaverina, kollegana, tiiminvetäjänä, johtajana, työnantajana – kaikissa yliopistoyhteisön arjen toiminna ja kohtaamisissa.

Vastuullinen ja arvojemme mukainen toiminta toteutuu käytännössä kaikissa niissä valinnoissa, joita teemme yksilöinä tai yliopistona osana muuta yhteiskuntaa. Jokaisen yhteisömme jäsenen tulee tuntea toimintatapamme, ja toivon, että ne antavat tukea erilaisissa päätöksentekoa vaativissa tilanteissa. Jokaisella meistä on tärkeä rooli toimivan, hyvän ja vastuullisen yliopistoyhteisön sekä vuorovaikutteisen organisaatiokulttuurin rakentamisessa.

Tarkoitus ja soveltamisala

Nämä toimintatavat auttavat meitä kehittämään yhteisöämme ja kuvaavat, mitä arvojemme mukainen toiminta käytännössä tarkoittaa.

Yliopistomme noudattaa voimassa olevia kansallisia lakeja ja asetuksia sekä sen toimintaa koskevia sääntöjä, ohjeistuksia ja sopimuksia. Toimintaa ohjaa myös strategiamme, jonka ytimessä on osaava ja hyvinvoiva ihminen. Se antaa vahvan lupauksen vaikuttaa vastuullisesti yhteiskunnan hyvinvointiin ihmisten osaamisen ja hyvinvoinnin kehittämisen kautta.

Yliopistomme on sitoutunut tutkimuseettisiin periaatteisiin ja [Tutkimuseettisen neuvottelukunnan \(TENK\)](#) ohjeistuksiin hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Yliopistomme opetuksessa ja opinnoissa noudatetaan opiskelun eettisiä ohjeita. Olemme myös sitoutuneet edistämään Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:n kestävä kehityksen ja vastuullisuuden teesejä sekä YK:n kestävä kehityksen tavoitteita. Pyrimme kaikessa toiminnassamme edistämään planetaarista hyvinvointia sekä ekologista, sosiaalista, kulttuurista ja taloudellista kestävyyttä ja vastuullisuutta.

Toimintatapamme koskee kaikkia yhteisömme jäseniä ja niitä yhtiöitä, joissa yliopistollamme on enemmistöomistus.

Yliopistoyhteisömme

Monimuotoiseen yliopistoyhteisöömme kuuluvat kaikki yliopiston hyväksi työskentelevät ja yliopistossa opiskelevat sekä meillä vierailevat henkilöt.

Yliopistossamme työskennellään erilaisin tavoin, kuten työsuhteessa, apurahalla, työelämään valmistautuvana harjoittelijana tai työuran seniorivaiheessa emerituksena tai emeritana. Opiskelijamme voivat olla suorittamassa tutkintoa, vierailemassa, vaihto-opiskelemissa tai täydentämässä osaamistaan. Me kaikki muodostamme yhdessä yliopiston.

Jokainen yliopistoyhteisömme jäsen vastaa omalta osaltaan hyvän yliopistoyhteisön ja vuorovaikutteisen toimintakulttuurin rakentumisesta sekä näiden toimintatapojen noudattamisesta. Perehdytyksellä, viestinnällä ja vuorovaikutuksella varmistamme, että kaikki yhteisömme jäsenet ovat tietoisia toimintatavoistamme sekä toimintaamme ohjaavista laeista, säännöistä, ohjeista ja sopimuksista. Oikeudenmukaisella ja osallistavalla johtamisella ja toiminnalla mahdollistamme yhteisömme jäsenten menestymisen tehtävissään.

Henkilöstönä tiedostamme vastuamme yliopistoa kohtaan myös vapaa-ajan toimissamme. Ymmärrämme, että myös vapaa-ajan julkisissa tilanteissa näyttydymme usein yliopistolaisina erilaisille yleisöille. Otamme tämän huomioon esiintyessämme esimerkiksi mediassa ja omissa sosiaalisen median avoimissa kanavissamme.

Hyvinvoiva, turvallinen ja yhdenvertainen yliopistoyhteisö

Yliopisto on sosiaalisesti ja kulttuurisesti turvallinen ympäristö, jossa häirintää, epäasiallista kohtelua, syrjintää, kiusaamista, vihapuhetta tai muuta sopimatonta käyttäytymistä ei sallita missään kohtaamisissa. Yhteisönä puramme syrjiviä ja rajoittavia rakenteita ja normeja.

Muodostamme yhteisönä yhdessä fyysisesti ja psykologisesti turvallisen työ- ja opiskelutilan, jossa on tilaa kriittiselle keskustelulle ja jossa vastaamme jokainen toimintatavoillamme turvallisuudesta

Toimintatapamme – JYU Code of Conduct
Hyväksytty hallituksen kokouksessa 10.12.2021
omalta osaltamme.

Jokaisella yliopistoyhteisön jäsenellä ja kumppaneillamme on oikeus tasa-arvoiseen,

yhdenvertaiseen ja kunnioittavaan kohteluun riippumatta iästä, alkuperästä tai kansalaisuudesta, kielestä, uskonnosta, vakaumuksesta, kulttuurista, mielipiteistä, poliittisesta toiminnasta, ammattiyhdistystoiminnasta, perhesuhteista, terveydentilasta, vammaisuudesta tai toimintakyvystä, seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuolesta, sukupuoli-identiteetistä, sukupuolen ilmaisusta tai muusta henkilöön liittyvästä ominaisuudesta.

Yliopisto vastaa työnantajana yleisestä turvallisuudesta huolehtimalla hyvästä johtamisesta, perehdyttämisestä, työ- ja opiskelujärjestelyistä ja -menettelyistä, tarvittavista tukitoimista sekä turvallisista, terveellisistä ja toimivista tiloista.

Yliopistomme tukee yhteisönsä kokonaisvaltaista työ- ja opiskeluhyvinvointia erilaisin kehittämistoimin ja toimintamallein. Johtajat, lähijohtajat ja tiiminvetäjät seuraavat työskentelyolosuhteita ja työyhteisönsä tilaa osana työturvallisuus- ja työsuojeluvastuutaan ja selvittävät havaitsemansa tai heille ilmoitetut tilanteet. Opetustilanteessa korostuu opettajan vastuu turvallisen tilan luomiseksi.

Henkilöstöjohtamisemme ja henkilöstöasioiden menettelymme ovat yhdenvertaisia, tasapuolisia, oikeudenmukaisia ja läpinäkyviä. Henkilöstömme kokonaisarviointiin perustuvan rekrytoinnin keskeisiä periaatteita ovat avoimuus, läpinäkyvyys ja relevanttien ansioiden kokonaisvaltainen huomioiminen.

Olemme sitoutuneet kansallisiin vastuullisen tutkijanarvioinnin suosituksiin sekä eurooppalaisen tutkijoiden peruskirjan ja tutkijoiden työhönoton säännösten periaatteisiin. Ammatillinen järjestäytyminen on jokaisen henkilökohtainen valinta.

Hyvä tieteellinen käytäntö

Yliopistomme on sitoutunut [Tutkimuseettisen neuvottelukunnan](#) tutkimuseettisiin periaatteisiin ja ohjeistuksiin. Yliopistoyhteisömme on osa kansainvälistä tiedeyhteisöä. Silloin kun tutkimusta tehdään kansainvälisessä yhteistyössä, tutkijamme huomioivat tarpeen mukaan EU:n ja yhteistyömaan omat eettiset ohjeistukset.

Tutkijamme tuottavat uutta tieteellistä tietoa hyvän tieteellisen käytännön periaatteita noudattaen ja ottavat huomioon tietosuojaan, tietoturvan ja vastuullisen tiedeviestinnän sekä avoimen tieteen edistämisen edellytykset. Tutkijamme ottavat huomioon hyvän tieteellisen käytännön periaatteet kaikissa tutkimusprosessin ja tutkijanuran vaiheissa. He noudattavat niitä toimiessaan opettajina ja ohjaajina, työtehtävän tai tutkimusrahoituksen hakijoina sekä oman alansa asiantuntijatehtävissä niin tieteellisissä kuin tiedeyhteisön ulkopuolisissa yhteyksissä.

Tutkijamme kunnioittavat tutkittavien henkilöiden ihmisarvoa ja itsemääräämisoikeutta, aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä sekä luonnon monimuotoisuutta ja eläinten hyvinvointia. Hyvän tieteellisen käytännön periaatteet koskevat myös yliopiston tutkimustulosten kaupallistamista ja tilaustutkimusta. Yliopisto huolehtii, että oikeudet tutkimustyön tuloksiin tunnustetaan ja jaetaan asianmukaisesti.

Jokainen tutkijamme vastaa ensisijaisesti itse hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta. Vastuu kuuluu kuitenkin myös kollektiivisesti yliopistomme koko tiedeyhteisölle. Yliopiston vastuulla on huolehtia siitä, että tutkijoillamme on tarvittava hyvän tieteellisen käytännön ja tutkimuseettikan osaaminen.

Yliopistossamme tutkijaa ja tutkimusta arvioidaan vastuullisen tutkijanarvioinnin kansallisen suosituksen mukaisesti. Suositus sisältää arvioinnin läpinäkyvyyden, integriteetin, tasapuolisuuden, pätevyyden ja monimuotoisuuden. Vastuu tieteellisen epärehellisyden ennaltaehkäisemisestä sekä

tieteeseen kohdistuvien loukkausten ja epärehellisyiden tunnistamisesta ja torjumisesta on jokaisella yliopistoyhteisön jäsenellä.

Hyvät opetus- ja opiskelukäytännöt

Yliopistoyhteisön jäsenenä sekä opettajamme että opiskelijamme toimivat omassa roolissaan asiallisesti ja vastuullisesti, kehittävät omaa osaamistaan ja käyttävät luovuuttaan, tietojaan ja taitojaan. Yliopistomme opetuksessa ja opinnoissa noudatetaan [opiskelun eettisiä ohjeita](#) ja Tutkimuseettisen neuvottelukunnan määrittelemiä hyvän tieteellisen käytännön periaatteita.

Vastuullinen akateeminen asiantuntijuus on keskeinen osa osaamista, joka kantaa opinnoista työelämään ja auttaa vastaamaan muuttuvan maailman haasteisiin. Tarjoamme opiskelijoillemme ohjausta ja perehdytystä eettisiin periaatteisiin ja hyvään tieteelliseen käytäntöön heidän koko opiskelu-uransa ajan.

[Vilppi](#) on kiellettyä opintojen kaikissa vaiheissa ja kaikilla opintojaksoilla. Kaikki vilppiepäilyt selvitetään asianmukaisin menettelyin.

Läpinäkyvyys, yhdenvertaisuus ja saavutettavuus ovat yliopistomme opetuksen ja ohjauksen keskeisiä sovittuja periaatteita, joita noudatetaan hyvän hallinnon periaatteiden ohella myös opiskelijavalinnoissa ja opiskelijan arvioinnissa. Opiskelijamme osallistetaan koulutuksen yhteisölliseen kehittämiseen ja arviointiin, ja heillä on mahdollisuus antaa palautetta opetuksesta.

Kumppanuudet ja sidosryhmät

Jyväskylän yliopisto on luotettava, hyvämaineinen ja haluttu yhteistyökumppani. Teemme yhteistyötä esimerkiksi tiedeorganisaatioiden, muiden julkisten toimijoiden, yritysten, kolmannen sektorin (yhdistysten) ja rahoittajien kanssa.

Tavoittelemme kumppanuuksia, jotka edistävät ja tukevat yliopistomme arvojen ja vastuullisuuden periaatteiden toteutumista. Odotamme yhteistyökumppaneidemme code of conduct -periaatteiden vastaavan omiamme keskeisiltä osin.

Varainhankintamme on avointa ja läpinäkyvää. Otamme vastaan yliopiston toimintaa tukevia lahjoituksia. Erotamme vastikkeettoman lahjoituksen vastikkeellisesta yhteistyöstä, jota yliopistona yhteistyökumppaniemme kanssa saatamme toteuttaa.

Hyvä hallinto ja eturistiriitojen tunnistaminen

Hyvällä hallinnolla edistämme yksilön oikeusturvaa. Hyvään hallintoon kuuluu, että kaikkia ihmisiä kohdellaan oikeudenmukaisesti ja että päätöksenteko ja sen valmistelu on puolueetonta, huolellista ja viiveetöntä. Hyvään hallintoon kuuluu myös asiallisiin kysymyksiin vastaaminen ja asianosaisten kuuleminen päätöksenteon valmistelussa. Päätöksenteon tulee olla selkeästi perusteltua. Hyvän hallinnon periaatteiden noudattaminen on lakisääteistä julkista hallintotehtävää hoitaessamme, mutta ne tukevat arvojemme toteutumista myös muussa toiminnassamme.

Yliopistoyhteisön jäsenenä tunnistamme ja ilmoitamme mahdolliset työtehtäviin liittyvät esteellisyysdet ja muut eturistiriidat sekä jääväämme itsemme tarvittaessa.

Henkilöstön jäsenenä emme anna tai ota yliopiston yhteistyökumppaneilta vastaan muita kuin vähämerkityksisiä lahjoja. Emme ota vastaan lahjaa tai etua, jonka pyrkimyksenä on tai näyttää olevan vaikuttaminen työntekijän toimintaan tehtävissään.

Resurssiviisas yliopisto

Yliopistoyhteisön jäsenenä käytämme vastuullisesti ja huolellisesti yliopiston materiaalisia, immateriaalisia ja taloudellisia resursseja. Huolehdimme yliopiston omaisuuden asianmukaisesta suojaamisesta kulloisenkin tarpeen vaatimalla tavalla. Yliopiston tilat on tarkoitettu yliopiston määrittelemää toimintaa varten.

Hankintojen ja investointien suunnittelussa ja toteutuksessa teemme vastuullisia valintoja ja edistämme ekologisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyysden toteutumista. Vastustamme pakkotyön ja lapsityövoiman käyttöä, lahjontaa, korruptiota ja muuta epäasiallista toimintaa kaikissa muodoissaan.

Arvioimme hankintojemme tarpeellisuutta systemaattisesti ja edistämme kiertotalousajattelua. Sijoitustoiminnassa sitoudumme YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteisiin (UN PRI) ja otamme huomioon ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan liittyvät näkökulmat (ESG). Sijoitustoimintamme huomioi yliopistomme hiilineutraalisuustavoitteet.

Tietoturva ja tietosuoj

Avoimen tieteen edistäminen on yliopistomme keskeisiä päämääriä. Kunnioitamme kuitenkin kaikessa toiminnassamme yksityisyydensuojaa ja kolmansien osapuolten suojattuja oikeuksia.

Käytämme työtehtäviä hoitaessamme ensisijaisesti yliopiston tarjoamia teknisiä laitteita. Käytämme vain järjestelmiä, joiden tietoturvasuus on asianmukaisesti huomioitu. Tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviä sisäisiä ohjeita noudattamalla ja omaa osaamistamme jatkuvasti ylläpitämällä varmistamme, ettei käyttäjälähtöisiä turvallisuusuhkia pääse toteutumaan. Erityistä huolellisuutta noudatamme salassa pidettävien tietojen sekä henkilötietojen käsittelyssä. Lisäksi neuvomme ja ohjeistamme yhteisömme jäseniä henkilötietojen asianmukaisessa käsittelyssä.

Toiminta huolta herättävissä tilanteissa

Jokaisella yliopistoyhteisömme jäsenellä on oikeus kertoa havaitsemistaan ongelmista avoimesti esihenkilöille, opettajille tai muille yliopiston henkilökuntaan kuuluville, joiden velvollisuus on viedä asia eteenpäin yhdessä sovittujen prosessien kautta.